

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עב.

עין משפט
נר מצוה

א"כ ליה זכיה. דמתן זכין לקטן צפרק מי שמת (ב"ב דף קט"ו):
ווקפן עליו במלוה. לאחר זמן חשב עמו על הרצית וזקף הכל
ביחד במלוה וכתב לו שטר עליהם כך וכך אני חייב לפלוני: וגובה
את הרצית. דמשעת זקיפה הוה כגבוי: זין כך וזין כך. אסיפא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שניא
ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות יעבו"ם
לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן ג' ישראל
שלוה מעות מן הנכרי ברבית וזקפן עליו
במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם
לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את
הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוה
מקרן מ' ישראל ברבית וזקפן עליו במלוה
ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם
משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן
ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר יבכרי
שלוה מעות מ' ישראל ברבית בין כך ובין כך
גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא
אמר רב חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי
יוסי אמר רבא מאי מעמא דרבי יוסי יבכרי
שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו
רבנן ^(א) שטר שכתוב בו רבית קונסין אותו
ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
דברי רבי מאיר והכמים אומרים יגובה את
הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי
רבי מאיר סבר קנסינן התירא משום איסורא
ורבנן סברי לא קנסינן התירא משום איסורא
^(ב) תנן התם שטרי יחוב המוקדמין פסולין

א"כ ליה זכיה. דמתן זכין לקטן צפרק מי שמת (ב"ב דף קט"ו):
ווקפן עליו במלוה. לאחר זמן חשב עמו על הרצית וזקף הכל
ביחד במלוה וכתב לו שטר עליהם כך וכך אני חייב לפלוני: וגובה
את הרצית. דמשעת זקיפה הוה כגבוי: זין כך וזין כך. אסיפא
פליג ועממא דמפרסת ואזיל שלא
יאמרו כו': שטר שיש בו רבית.
שכתוב בו פלוני ליה מפלוני מנה
צרכית כך וכך לזמן פלוני: המוקדמין.
למלוה: פסולין. דבעי למיטרף לקוחות
מומן הכתוב בו ועדיין לא הלוח
ושטר הלוקחות קודם למלוה וזה
מוציא שטרו והוא קודם והוא שקר:
פסולין. ואינו טורף מן המשועבדין
ואפי' מן המאומר למלוה: ר"מ היא.
דקניס היתירא אטו איסורא: שמה
יגבה מן זמן ראשון. דאיכא ליה
מסיקא אדעתיה לדקדק כל כך בזמן
הלואה לומר למלוה שטרך מוקדם
ומקחי קדם להלוואתך: פרידא. כרס:
כבישנא. אטמין: ואמינא לקוחה
היא זידא. ואזד שטר המכירה ואזל
מכח חוקה של ג' שנים דכולי האי
לא מלינא למיזדהר צשטרא: אזל
בעל הכרס: אקנייה. צמתנה צעדים:
צנו קטן. כדי שלא תהא מכירתו זה
מכירה ששכחתי שטר מכירתו זה
יזילא שטר מתנתו ולא גילה
דבר: וזו. מעות שהא שטר
ממנו שמוציא עליו שטר שמכרת
לי כרס שאין שלך וקבלת מעותי:
וכתבת לי אחריות: כמלוה צשטר
דמו. דהא כתב ליה אחריות:
מודה

קבו א מיי פ"ד מהל'
זכיה ומתנה הלכה
ח טושיע ח"מ פ"י רמג
סעי' יז:
ב (מיי) שם הל' ו טושיע
שם סעיף י"ד:
קבו ג ד ה מיי פ"ה
מהל' מלוה וזה
הל' ו סמג לאזין קנב
טושיע י"ד ס"י קע"א:
קבו ו מיי שם פ"ד הל'
ו ועיי' במשנה למנך
סמג לאזין קנב טושיע א
ח"מ פ"י גב סעי' א
וטושיע י"ד ס"י קע"א סעי'
יא:
קבו ז ה מיי פ"ג שם
הל' א סמג עשין
ז טושיע ח"מ פ"י מג
סעי' ז:
ט (מיי) שם הל' ב טושיע
שם סעיף י"ג:
קל י ב מיי פ"י מהל'
מכירה הל' ד סמג
עשין פכ טושיע ח"מ פ"י
רה סעי' ז:
קלא ז מיי פ"ג מהל'
מלוה וזה הל' ח
סמג עשין עג טושיע ח"מ
פ"י נט סעי' ו וס"י קב
סעיף א וסעי' ב:

היה מחוייב ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שניא
ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות יעבו"ם
לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן ג' ישראל
שלוה מעות מן הנכרי ברבית וזקפן עליו
במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם
לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את
הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוה
מקרן מ' ישראל ברבית וזקפן עליו במלוה
ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם
משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן
ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר יבכרי
שלוה מעות מ' ישראל ברבית בין כך ובין כך
גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא
אמר רב חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי
יוסי אמר רבא מאי מעמא דרבי יוסי יבכרי
שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו
רבנן ^(א) שטר שכתוב בו רבית קונסין אותו
ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
דברי רבי מאיר והכמים אומרים יגובה את
הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי
רבי מאיר סבר קנסינן התירא משום איסורא
ורבנן סברי לא קנסינן התירא משום איסורא
^(ב) תנן התם שטרי יחוב המוקדמין פסולין

לרחות דהתם עזירה נעשית בגוף הממון יותר מכאן דכאן עיקר עזירה צשטר כדאמרינן התם
לא קנסו אלא צשטר ומיהו רבנן נראה דודאי לא קנסו כלל ומשמע לכאורה דגבי לרבנן צשטר קרן אפילו ממשעבדי ור"מ נמי לא
פליג אלא משום דקניס ומיהו דאמאי אין העדים פסולים כיון שעובדים על לא תשימון (שמות כג) אע"פ שאין מרווחים יש להם
לפסול מידי דהוה אעברין אוכל נבילות להכפיס דק"ל (סנהדרין דף ט"ז). כאצ"י דפסול והא דלא חשיב להו צפרק זה צורר (שם דף כ"ד):
ה"י לא חשיב ליה אלא הוה ככלל מלוה הצאה צרכית דמפרש התם (מלוה הצאה צרכית והוא הדין נמי עדים ככלל ואין לפרש כיון
שאין רבית מפורש צשטר אלא כתב סתם פלוני חייב לפלוני מנה וכללו הקרן עם הרצית והעדים לא ידעו דא"כ צשטרן דקאמר
ר' יוחנן דמודו רבנן צשטרי חוב המוקדמין גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון ה"י נגזור שמה יגבה רבית בתורת קרן ואין לומר נמי
דכיון שהרבית מפורש צשטר אין העדים עוברין על לא תשימון כיון דידעין העדים דצית דין לא יגבו על ידם רבית ולכן השטר כשר
והא דמתן במתני' (לקמן דף ע"א): דעדים עוברין היינו כשאין ניכר הרבית צשטר ויודעים עדים שיש בו רבית דהא אהאי שטרא
גופי' אמרי' צפרק המניח (ב"ב דף ק"ג): וצפרק המוכר פירות (ב"ב דף ק"ד): ושם ד"ה והמניח) דמשעת כתיבה עבד ליה שומא וי"ל דאיידי
הכא צרכית דרבנן ולא מיפסקו צאטור דרבנן כיון שאין מרווחים כלום אע"פ שצבצורה דאורייתא היו נפסלים אי נמי אפי' צרכית
דאורייתא יש להכשיר דשמה לא תשימון לאינשי צמלוה משמע להו ולא צעדים ולכן כשרים כדאמרינן נמי (נעיל דף ה'): לא תחמוד
לאינשי בלא דמי משמע להו אלא קשה הוה דשטרי חוב המוקדמין היחך העדים כשרים דמוקמינן לה כר"מ אבל לרבנן גובה מוזמן
שני ולר"מ נמי היה גובה אי לאו משום דקניס ורבי יוחנן נמי לא קאמר דפסולים לרבנן אלא משום גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון
והלא העדים הללו צמתינן חתמו שקר והקדמתו את הוזהר וי"ל כיון שיש עדים שמעדין עליהם שהיו אנוסים משום שפוטו אלא כיון
שאומרים טעונו בשנת המלך אי נמי (א) שפוטו צין מלא צין חסר ואלא הוצירו צשטר צמנה צשנת אלא צמנה צשנת:

קונסין אותו ואינו גובה וכו'.

קנס הוא דכ"ג נמי פסקו בהלכות [גדולות] כרבנן דר"מ צמעות חצירו ומינקת חצירו דאם נשא יזילא לכשיגיע זמנו
לכנוס יכנוס ולא כר"מ דאמר לא יחזיר עולמית (א) (סוטה דף ק"ב). דהו קנסא ורציה מדבעי צהולין (יבמות דף ל"ג). אס אינסבא לכהן
(לא) [אין] החמירו לגרש כיון שאינו יכול לחזור ולכנוס דגרופה אסורה לכהן [וע"ע חו"ק יבמות קד. ד"ה א"ר עקיבא]: **אמר אביי דא**
היינו דרבי אסי דאמר רבי אסי ב'. תימנה מה ענין דר' אסי לכאן וי"ל דהכא לא מביעיה ליה אי גבי ממשעבדי אי לא אלא משום דפשיטא
ליה דנאמן לומר פרעתי משום דלא ניתן ליכתב ומביעיה ליה אי לא גבי ממשעבדי כיון דאין השטר מועיל אלא ע"פ הודאתו או דילמא גבי
ועל זה כתב אצ"י להביא מדברי אסי דכי היכי דמודה צשטר מהניא הודאתו לגבות ממשעבדי אע"פ שאם היה אומר מוזין הוא היה לר"ך קיום
ה"י נכא אצ"י פרידא ולא שייך כחן לגרום אין לר"ך לקיימו אלא גרסי' לאו היינו דרבי אסי דאמר ר' אסי מודה צשטר שכתבו גובה מנכסים
משועבדים ולפי זה כשמקשה על רבא מההיא דלשצח קרקעות בלא רבא היה יכול להקשות מיד לכו"ע מ"ש הכא דנאמן לומר פרעתי
ובנמנאית שאינו שלו אינו נאמן כל זמן ששטר מכר צידו אלא נטר עד לצסוף ומקשה על רבא מגביית משעבדי השנוי צפירוס (א) צברייתא: